

تحلیل وضعیت تولید ملی

(چالشها، موانع، سیاستهای ابلاغی و قوانین موجود)

تدوین: برگرفته از جلسات کارشناسی در کمیسیون مشترک

چکیده

گزارش حاضر با هدف تحلیل وضعیت تولید ملی، در راستای تحقق شعار "تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی" تدوین، و سه بحث اساسی را مطرح نظر داشته است. ابتدا مهمترین چالشها و موانع موجود در راه تحقق شعار فوق، شناسایی؛ و سپس سیاست‌های کلی مدون در زمینه رفع موانع و نیز قوانین موجود، تشریح شده است.

واژگان کلیدی:

تولید ملی، موانع نهادی، نیروی کار، سیاست‌های کلی نظام، قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، قانون هدفمندکردن یارانه‌ها، قانون برنامه پنجم، قانون مدیریت خدمات کشوری.

۱- مقدمه:

رهنمودهای رهبر معظم انقلاب که در ابتدای هر سال، با عنوانی خاص مشخص می‌شود، چراغ راهی ست برای همه مسوولان نظام، به ویژه مسوولان اجرایی و قانونگذاری؛ تا با استفاده از آن، سیاست‌های کشور را در ابعاد مختلف تدوین نمایند. مهمترین عامل در باب نامگذاری سال جاری توسط مقام معظم رهبری با عنوان تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی، اهمیت حیاتی مسأله تولید و بهره‌وری ملی، با توجه به تحریم‌های اقتصادی کشور است.

نگاهی به عناوین اقتصادی سالهای گذشته (صرفه جویی، خدمت گذاری، نوآوری و شکوفائی، اصلاح الگوی مصرف، کار مضاعف و همت مضاعف، و جهاد اقتصادی)، همگی مبین رویکردهای مشابه میباشند؛ ضمن آنکه مجموعه برنامه‌های توسعه و بسته‌های سیاستی، و عناوین و محتوای سیاست‌های کلی ابلاغ شده توسط مقام معظم رهبری در سالیان گذشته نیز حکایت از اتخاذ رویکرد اقتصادی نظام دارند.

موضوع تولید ملی، به عنوان یک گلوگاه مهم، و متغیر تعیین کننده در حل مشکلات اقتصادی کشور و تحقق اهداف توسعه اقتصادی، با موانع متعددی مواجه است. از این رو رهبر معظم انقلاب، شعار امسال را با محوریت تولید داخلی و حمایت از آن مطرح نمودند؛ تا با تقویت و توسعه ساختارهای اقتصادی کشور، تحریم‌ها و توطئه‌های دشمنان بی اثر گردد.

در این گزارش مهمترین چالشها و موانع موجود در راه تحقق شعار فوق شناسایی؛ و متناسب با هر چالش، سیاست‌های کلی مدون و قوانین مربوط به هر چالش، تشریح شده است.

۲- چالشها، موانع، سیاستهای ابلاغی و قوانین

۲-۱- چالش: ساختار دولت

۲-۱-۱- موانع موجود

- ضعف هماهنگی دولت- ملت و نهادهای عمومی در حوزه اقتصاد.
- شکاف اختیارات و مسئولیت در نظام مدیریتی کشور.
- شکاف برنامه-اجرا.
- شکاف قانون-عمل (قانون گریزی).
- عدم هماهنگی عملکرد قوا.
- شکاف مصارف بودجه با درآمد مالیاتی.

۲-۱-۲- سیاست های کلی

سیاست های کلی نظام اداری:

- نهادینه سازی فرهنگ سازمانی مبتنی بر ارزشهای اسلامی و کرامت انسانی.
- عدالت محوری در جذب، تداوم خدمت و ارتقای منابع انسانی.
- دانش گرایی و شایسته سالاری مبتنی بر اخلاق اسلامی در نصب و ارتقای مدیران.
- ایجاد زمینه رشد معنوی، بهسازی و ارتقای سطح دانش، تخصص و مهارتهای منابع انسانی.

- چابک سازی، متناسب سازی و منطقی ساختن تشکیلات نظام اداری.
- انعطاف پذیری و عدم تمرکز اداری و سازمانی.
- توجه به اثر بخشی و کارایی در فرآیندها و روش های اداری.
- عدالت محوری، شفافیت و روزآمدی در تنظیم و تنقیح قوانین.
- کلی نگر، همسوسازی، هماهنگی و تعامل اثربخش دستگاه های اداری.
- توسعه نظام اداری الکترونیک و فراهم آوردن الزامات آن.
- دانش بنیان کردن نظام اداری.
- زمینه سازی مناسب جهت جذب و استفاده از ظرفیت های مردمی.
- حفظ حقوق مردم و جبران خسارت های وارده بر اشخاص حقیقی و حقوقی.
- کارآمدسازی و هماهنگی ساختارها و شیوه های نظارت و کنترل در نظام اداری، و یکپارچه سازی اطلاعات.
- ارتقای سلامت نظام اداری.
- حمایت از روحیه خلاقیت و ابتکار.

سیاست های کلی اصل ۴۴:

- بندهای (الف) و (ج): توسعه بخش های غیردولتی و جلوگیری از حجیم شدن بخش دولتی از طریق واگذاری فعالیت ها و بنگاه های دولتی.
- بندهای (ب) و (ه): اعمال نقش حاکمیتی دولت در قالب امور

- سیاست گذاری، هدایت و نظارت.
- سیاست های کلی برنامه پنجم.
- اصلاح نظام اداری و قضایی.
- هماهنگی در سیاست گذاری، برنامه ریزی، ارزشیابی، نظارت و تخصیص منابع.
- ارتقاء سهم بهره وری.
- بهبود فضای کسب و کار.
- تقویت نظام استاندارد ملی.

• تغییر نگرش به نفت و گاز، و درآمدهای حاصل از آنها. (درآمد حاصل از این منابع بایستی در راستای ایجاد و تکمیل زیرساخت های توسعه هزینه گردد)

- قطع وابستگی هزینه های جاری دولت به درآمدهای نفتی.
- ایجاد صندوق توسعه ملی و ارائه تسهیلات آن به بخش غیردولتی .
- تبدیل نظام بودجه ریزی کشور به بودجه ریزی عملیاتی.
- برقراری ارتباط کمی و کیفی میان برنامه ۵ساله، بودجه و سند چشم انداز.

سیاست های کلی اصلاح الگوی مصرف:

- ترویج فرهنگ صرفه جویی و آموزش همگانی الگوی مصرف مطلوب.
- پیشگامی دولت، شرکت های دولتی و نهادهای عمومی در رعایت الگوی مصرف.
- بازنگری و تصویب قوانین و مقررات مربوط به عرضه و مصرف انرژی .

- اصلاح و تقویت ساختار حمل و نقل عمومی .
- سیاست های کلی امنیت اقتصادی.
- ثبات، شفافیت و هماهنگی قوانین و سیاست های اجرایی.

۲-۱-۳- قوانین موجود

قانون مدیریت خدمات کشوری:

- تعریف دقیق امور حاکمیتی، امور فرهنگی، اجتماعی، خدماتی، زیربنایی و اقتصادی.
- تبیین روش های انجام امور و مشارکت بخش غیر دولتی و تعاونی ها.
- استقرار نظام کنترل نتیجه و محصول، جلوگیری از تمرکز تصمیم گیری ها و اعطای اختیارات لازم به مدیران.
- اصلاح و بازبینی روش های انجام کار و استفاده از فناوری اطلاعات.
- اطلاع رسانی نحوه ارائه خدمات به مردم.
- سازماندهی، طراحی و تنظیم تشکیلات دستگاه ها، متناسب با چارچوب الگوها، ضوابط و شاخص های مدون.
- استقرار نظام مدیریت عملکرد مشتمل بر ارزیابی عملکرد سازمان، مدیریت و کارمندان.
- توجه به توانمند سازی کارکنان (حقوق و مزایا، تکالیف، ارتقاء شغلی و ...)
- فراهم نمودن سازوکار مناسب برای جلب مشارکت کارکنان.

قانون برنامه پنجم:

- کاهش وابستگی صندوق‌های بازنشستگی به کمک از محل بودجه عمومی دولت .
- فصل چهارم؛ نظام اداری و مدیریت.
- فناوری اطلاعات: بسط دولت الکترونیک، توسعه بخش فضا و استقرار سامانه بانکداری متمرکز.
- نظام اداری: استقرار نظام شایسته‌سالاری، کوچک‌سازی دولت و حذف موازی کاری.
- واگذاری وظایف تصدی‌گری دولت، رافع مسوولیت حاکمیتی دولت در مقابل شهروندان نیست.
- تسهیل صدور مجوزها
- ایجاد صندوق توسعه ملی با هدف تبدیل عواید نفت و گاز به ثروت‌های ماندگار، و حفظ سهم نسل‌های آینده.
- قطع کامل وابستگی اعتباری هزینه‌ای به نفت و گاز از طریق افزایش سهم درآمدهای عمومی.
- هدفمندسازی معافیت‌های مالیاتی و شفاف‌سازی حمایت‌های مالی دولت.
- تمرکز زدایی و افزایش اختیارات در جهت توسعه و عمران استانها.
- تشکیل شورای آمایش سرزمین.

قانون هدفمندکردن یارانه ها

- اصلاح قیمت حامل های انرژی، حذف یارانه ها.
- پرداخت یارانه نقدی و غیر نقدی.
- مدیریت آثار نوسان قیمت های حامل های انرژی.
- تاسیس سازمان هدفمندسازی یارانه ها در چارچوب دریافت و پرداخت منابع حاصل از هدفمندسازی یارانه ها.

قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار:

- تغییر نقش دولت از مالکیت و مدیریت مستقیم بنگاهها به سیاست گذاری و نظارت.

۲-۲-۲ چالش: نقش مردم در اقتصاد

۱-۲-۲ موانع موجود

- ضعف هماهنگی دولت- ملت و نهادهای عمومی در حوزه اقتصاد
- شکاف رفاه و تلاش (فقدان کار و کوشش ملی به دلیل وابستگی به درآمد نفت و اقتصاد رانتی).
- شکاف بودجه و مالیات.
- موانع اداری و موانع نهادی.

۲-۲-۲- سیاست های کلی

سیاست های کلی اصل ۴۴:

- بند (الف): گسترش مالکیت در سطح عموم مردم به منظور تأمین عدالت اجتماعی.
- بند (الف): افزایش سطح عمومی اشتغال.
- بند (ج): جهت گیری خصوصی سازی در راستای افزایش کارایی و رقابت پذیری، و گسترش مالکیت عمومی.

سیاست های کلی برنامه پنجم:

- تقویت حضور و مشارکت مردم در عرصه های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی.

سیاست های کلی منابع طبیعی:

- ایجاد عزم ملی بر احیای منابع طبیعی تجدید شونده.

سیاست های کلی بخش حمل و نقل:

- جلب مشارکت مردم در فعالیت های این بخش.

۲-۲-۳- قوانین موجود

قانون مدیریت خدمات کشوری:

- نقش مردم در امور حاکمیتی، فرهنگی، اجتماعی و ...
- تصدی امور اجتماعی، فرهنگی و خدماتی از طریق توسعه بخش تعاونی و خصوصی.
- تصدی امور زیربنایی توسط بخش غیر دولتی با مدیریت و نظارت دستگاه های دولتی.
- دریافت خدمات توسط دستگاههای اجرایی از شرکت ها و موسسات غیر دولتی.
- تبیین روش های انجام امور مختلف و مشارکت بخش غیردولتی و تعاونی ها.
- دستگاههای اجرایی موظفند مردم را با حقوق و تکالیف خود در تعامل با دستگاه های اجرایی آشنا نمایند.
- دستگاههای اجرایی موظف به آموزش، سازماندهی، ایجاد تسهیلات و کمک های مالی به منظور حمایت از بخش غیر دولتی می باشند.
- از تاریخ تصویب این قانون، طی هر برنامه، ۲۰ درصد از تصدی گری های دولت در امور، کاهش یابد.

قانون برنامه پنجم:

- صدور پروانه اکتشاف، توسعه و تولید؛ جهت توسعه میدانهای نفت و گاز، و افزایش تولید صیانت محور

- فراهم آوردن زمینه‌های حضور و مشارکت مردم در پروژه‌های عمرانی، نفت، آموزش عالی و....
- حمایت دولت از فروشگاههای زنجیره ای مواد غذایی در راستای کاهش تصدی‌های دولت در عرضه مواد غذایی.
- گسترش فرهنگ مناسب حقوقی و قضایی، اصلاح رفتار حقوقی و قضایی مردم، نهادینه سازی فرهنگ قانون مداری.
- سرمایه گذاری بخش‌های خصوصی و تعاونی، در طرح‌های تکمیل پالایشگاه‌های موجود.

۲-۳- چالش: نیروی کار

۲-۳-۱- موانع موجود

- شکاف عرضه و تقاضای کار.
- شکاف کارگر و کارفرما.
- شکاف نیروی کار- مهارت.

۲-۳-۲- سیاست‌های کلی

سیاست‌های کلی اشتغال:

- تقویت فرهنگ کار.
- آموزش نیروی انسانی.

- ایجاد فرصت های شغلی پایدار.
- ایجاد نظام جامع اطلاعات بازار کار.
- بهبود محیط کسب و کار.
- هماهنگ سازی و پایداری سیاست های پولی، مالی، ارزی و تجاری، و تنظیم بازارهای اقتصادی در جهت کاهش نرخ بیکاری.
- برقراری حمایت های مؤثر از بیکاران.
- رعایت تناسب بین افزایش دستمزدها و بهره وری نیروی کار.

۲-۳-۳- قوانین موجود

قانون رفع برخی موانع تولید و سرمایه گذاری صنعتی:

- اصلاح برخی مواد قانون کار

قانون برنامه پنجم:

- اصلاح قانون کار.
- انجام اقدامات ضروری جهت کاهش نرخ بیکاری به هفت درصد.
- گسترش کسب و کار خانگی و مشاغل از راه دور، و طرح های اشتغالزای بخش خصوصی و تعاونی.
- بستر سازی مناسب برای کسب حداقل یک شایستگی و مهارت برای هر فرد، با توجه به نیازهای بازار کار.
- اصلاح ترکیب هیأت علمی تمام وقت دانشگاه ها با تأکید بر شایسته سالاری.

- ایجاد فرصت های شغلی مناسب برای نخبگان و استعداد های برتر.
- زمینه سازی برای تربیت نیروی انسانی خلاق و کارآفرین، منطبق با نیازهای نهضت نرم افزاری.
- افزایش دانش و مهارت و ایجاد فرصت های شغلی و حرفه ای جدید برای جوانان و ارتقاء جایگاه آموزش های فنی و حرفه ای.
- اجرای سند راهبردی «ارتقاء سطح شاخص توسعه انسانی» به منظور رشد شاخص های اشتغال.
- بهره گیری بهینه از فرصت خدمت وظیفه عمومی برای ارتقاء دانش و مهارت افراد.

قانون مدیریت خدمات کشوری:

- واگذاری تصدیگری اقتصادی به بخش غیردولتی به منظور رفع بیکاری.
- توجه به توانمندسازی کارکنان (حقوق و مزایا، تکالیف، ارتقاء شغلی و ...)
- طراحی نظام آموزش کارکنان؛ متناسب با دانش، مهارت و جایگاه شغلی آنها.
- استخدام افراد، با توجه به احراز توانایی های آنان در مهارت های پایه و علوم فناوری اطلاعات.

۲-۴- چالش: فقر و فاصله طبقاتی

۲-۴-۱- موانع موجود

- سطح پایین رشد اقتصادی
- نوسانات اقتصاد کلان از جمله مساله تورم، ارز و ...
- شکاف درآمدی و توزیع ناعادلانه درآمد (ضریب جینی بالا).
- بیکاری.

۲-۴-۲- سیاست های کلی

سیاست های کلی اصل ۴۴:

• بند (الف): گسترش مالکیت در سطح عموم مردم به منظور تأمین عدالت اجتماعی.

• بند (ب): ایجاد تعاونی ها برای بیکاران.

• بند (ج):

- تأسیس تعاونی های فراگیر ملی جهت تحت پوشش قراردادن سه دهک اول جامعه به منظور فقر زدایی.

- ضرورت شتاب گرفتن رشد و توسعه اقتصادی کشور مبتنی بر اجرای عدالت اجتماعی و فقر زدایی.

• بند (د): تخصیص وجوه حاصل از واگذاری برای خانواده های فقیر و محروم، توسعه تعاونی های فراگیر در جهت فقر زدایی، و ایجاد زیربنای اقتصادی با اولویت مناطق کمتر توسعه یافته.

سیاست های کلی برنامه پنجم:

• بهبود فضای کسب و کار کشور.

• ارتقاء شاخص توسعه انسانی به سطح کشورهای توسعه یافته.

• تنظیم همه فعالیت های مربوط به رشد و توسعه اقتصادی، بر پایه عدالت اجتماعی و کاهش فاصله میان درآمد طبقات جامعه.

• جبران نابرابری های غیر موجه درآمدی از طریق سیاست های مالیاتی، اعطای یارانه های هدفمند و سازوکار بیمه ای.

- تکمیل بانک اطلاعات مربوط به دو دهک پایین درآمدی.
- ارتقاء سطح درآمد و زندگی روستاییان و کشاورزان.
- ضریب جینی حداکثر ۰/۳۵ در پایان برنامه.
- رساندن نرخ بیکاری در کشور به ۷ درصد.
- تأمین بیمه فراگیر و عمومی.
- حمایت از اقشار محروم و زنان سرپرست خانوار.

سیاست های کلی تشویق سرمایه گذاری:

- افزایش بهره وری اقتصاد کشور.

سیاست های کلی اشتغال:

- رعایت تناسب بین افزایش دستمزدها و بهره وری نیروی کار.

سیاست های کلی مسکن:

- تأمین مسکن گروههای کم درآمد و نیازمند، و حمایت از ایجاد و تقویت موسسات خیریه و ابتکارهای مردمی برای تأمین مسکن اقشار محروم

سیاست های کلی نظام اداری:

- رعایت عدالت در نظام پرداخت و جبران خدمات
- زمینه سازی جذب و نگهداری نیروی های متخصص در استانهای کمتر توسعه یافته و مناطق محروم

۲-۴-۳- قوانین موجود

قانون برنامه پنجم:

- تهیه سند راهبردی «ارتقاء سطح شاخص توسعه انسانی»
- تهیه سند ملی کار شایسته
- برقراری و استقرار نظام جامع تأمین اجتماعی در جهت مساعدت های اجتماعی؛ شامل خدمات حمایتی و توانمندسازی
- اجرای سامانه «خدمات جامع و همگانی سلامت» با اولویت بهره مندی مناطق کمتر توسعه یافته به ویژه روستاها، حاشیه شهرها و مناطق عشایری
- تاسیس شهرک های دانش سلامت توسط بخش های خصوصی و تعاونی با هدف تخصیص عادلانه منابع عمومی سلامت
- ایجاد «سازمان بیمه سلامت ایران» به منظور توسعه کمی و کیفی بیمه های سلامت و دستیابی به پوشش فراگیر و عادلانه خدمات سلامت
- طراحی نظام سطح بندی خدمات حمایتی و توانمندسازی، تأمین حق سرانه بیمه اجتماعی در طول برنامه، معافیت افراد تحت پوشش از پرداخت هزینه های صدور پروانه ساختمانی، عوارض شهرداری و هزینه های انشعاب آب، فاضلاب، برق و گاز برای کلیه واحدهای مسکونی، به منظور توانمندسازی افراد و گروههای نیازمند به ویژه زنان سرپرست خانوار و معلولان نیازمند
- اختصاص حداقل یک درصد از محل وصول عوارض ورود و صدور کالاها و خدمات مناطق محروم، به محرومین و نیازمندان بومی به منظور زدودن فقر از چهره این مناطق

- افزایش سهم تعاونی‌ها به پانزده درصد، در بازار پولی کشور و افزایش سالانه سرمایه بانک توسعه تعاون، و صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری، به منظور گسترش عدالت اجتماعی و توانمندسازی اقشار متوسط و کم درآمد.

- تخصیص ۲ درصد از درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی، به ترتیب؛ یک سوم به استان‌های نفت خیز و گاز خیز، و دو/ سوم به شهرستان‌ها و مناطق کمتر توسعه یافته.

- در راستای بسط عدالت و رفع تبعیض، و ارتقاء مناطق کمتر توسعه یافته، بایستی فاصله شاخص برخورداری شهرستان‌های محروم کمتر از سطح متوسط کشور، در پایان برنامه چهارم در بخش‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، زیربنایی و امنیتی؛ در هر سال برنامه، حداقل ۱۰ درصد به سطح متوسط کشور، نزدیک شود.

- کاهش فاصله دو دهک بالا و پایین درآمدی جامعه، از طریق اتخاذ سیاست‌های اجرایی مناسب و نیز استقرار سیستم تأمین اجتماعی فراگیر، گسترش پایه مالیاتی و توزیع مجدد درآمدها به گونه‌ای که ضریب جینی در پایان برنامه به (۰/۳۵) برسد.

قانون مقررات صادرات و واردات:

- کالاهای قابل ورود خانوارهای مرزنشین یا شرکت‌های تعاونی آن‌ها برخوردار از معافیت حقوق گمرکی و سود بازرگانی می‌باشد.

قانون هدفمند کردن یارانه‌ها:

- تأمین مسکن و سهولت دسترسی فاقدین مسکن؛ به ویژه گروه‌های کم درآمد.

- کلیه طرح‌های تولید مسکن، ویژه گروه‌های کم درآمد، مشمول تخفیف

حداقل ۵۰ درصد هزینه‌های عوارض ساخت و تراکم ساخت، و تقسیط بدون کارمزد باقیمانده می باشد.

• خالص وجوه حاصل از اجرای این قانون جهت اجرای نظام جامع تأمین اجتماعی صرف می شود.

۲-۵- چالش: تجارت خارجی

۲-۵-۱- موانع موجود

- عدم تعادل در تراز پرداخت
- عدم تعادل در تراز بازرگانی
- عدم تعادل در تراز خدمات
- عدم تعادل حساب سرمایه
- پایین بودن حجم تجارت خارجی
- نامناسب بودن ترکیب کالاها و خدمات تجاری کشور
- نامتعادل بودن ترکیب طرف های تجاری

۲-۵-۲- سیاست های کلی

سیاست های کلی اصل ۴۴:

- بند (الف): افزایش رقابت پذیری در اقتصاد ملی
- بند (ج): آماده سازی بنگاههای داخلی جهت مواجهه هوشمندانه با قواعد و مقررات تجارت جهانی، و توسعه و ارتقای استانداردهای ملی و انطباق نظام های ارزیابی کیفیت با استانداردهای بین المللی
- بند (ه): جلوگیری از نفوذ و تسلط بیگانگان بر اقتصاد ملی

سیاست های کلی برنامه پنجم:

- توانمندسازی بخش غیردولتی برای مشارکت در تولید علم و فناوری
- جذب منابع و سرمایه های خارجی
- تقویت و توسعه نظام استاندارد ملی
- حفظ ذخایر راهبردی ارزی
- تأکید بر راهبرد توسعه صادرات به ویژه در بخش خدمات با فناوری بالا
- گسترش همه جانبه همکاری با کشورهای منطقه جنوب شرقی آسیا در تجارت، سرمایه گذاری و فناوری
- گسترش فعالیت های اقتصادی در مناطق مرزی و سواحل جنوبی و جزایر با استفاده از ظرفیت های بازرگانی خارجی
- بهره گیری از روابط خارجی در جهت افزایش توان ملی
- ارتقاء نقش مدیریتی ایران در توزیع و ترانزیت انرژی، افزایش فرصت های صادراتی، جذب سرمایه و فناوری های پیشرفته، و کمک به استقرار نظام پولی، بانکی و بیمه ای مستقل با کمک کشورهای منطقه

سیاست های کلی اشتغال:

- حمایت از تأسیس و توسعه صندوق های شراکت در سرمایه

سیاست های کلی بخش معدن:

- گسترش همکاری های بین المللی (علمی، فنی و اقتصادی) جهت جذب دانش، منابع و امکانات داخلی و خارجی در بخش معدن
- سیاست های کلی انرژی، سیاست های کلی نفت و گاز:
- جایگزینی صادرات فرآورده های نفت و گاز، و پتروشیمی به جای صدور نفت و گاز طبیعی

سیاست های کلی بخش حمل و نقل:

• دستیابی به سهم بیشتر از بازار حمل و نقل بین المللی

سیاست های امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات و ارتباطات

• تعامل موثر و سازنده منطقه ای و جهانی، و همکاری و سرمایه گذاری مشترک

۲-۵-۳- قوانین موجود

قانون برنامه پنجم:

• بازپرداخت های بدهی ها و تعهدات خارجی؛ اعم از میان مدت و کوتاه مدت، از ۳۰ درصد درآمدهای ارزی دولت در سال آخر برنامه پنجم تجاوز نکنند. در استفاده از تسهیلات بلندمدت، میزان تعهدات و بدهی های خارجی تضمین شده توسط دولت و بانک مرکزی در سال آخر برنامه بیش از ۵۰ میلیارد دلار نباشد.

• تمامی معاملات و قراردادهای خارجی بیش از یک میلیون دلار تنها از طریق مناقصه محدود و یا بین المللی با درج آگهی انجام و منعقد می شود.

• ارائه لایحه ساماندهی واحدهای غیردولتی پخش کالا به منظور تنظیم مناسب بازار، افزایش سطح رقابت و ...

• واگذاری امور اجرایی تنظیم بازار به تشکل های صنفی تولیدی، توزیعی و خدماتی، اتحادیه ها و تعاونی ها و همچنین تشکل های مردمی حمایت از مصرف کننده.

• برقراری موانع غیر تعرفه ای و غیر فنی برای واردات در طول سالهای برنامه، به جزء در مواردی که رعایت موازین شرع اقتضای می کند، ممنوع است.

- پرداخت کمک و تسهیلات دولتی در حوزه صادرات غیر نفتی
- تشکیل گروه اقتصادی با منافع مشترک، با مشارکت دو یا چند شخص حقیقی و حقوقی به منظور تسهیل و گسترش فعالیت اقتصادی و تجاری
- تقویت و تجهیز سازمان «سرمایه گذاری و کمک های اقتصادی و فنی ایران»، و تنقیح و اصلاح قوانین و مقررات در جهت جذب بیشتر سرمایه خارجی.
- ساماندهی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی، در راستای تحقق اهداف سند چشم انداز بیست ساله نظام.
- برقراری خطوط پروازی، و جابجایی کالا و مسافر از طریق شرکت های داخلی و خارجی متناسب با میزان تقاضای حمل و نقل بین المللی از خارج کشور .
- تنظیم سطح روابط و مناسبات سیاسی، اقتصادی و فرهنگی با کشورهای دارای دیدگاهها و مواضع غیر همسو با جمهوری اسلامی ایران؛ همکاری با کشورهای منطقه و اسلامی و نیز استفاده از سایر ظرفیت های اقتصادی و....، تقویت دیپلماسی اقتصادی از طریق حمایت جدی از فعالیت های اقتصادی، استفاده از ظرفیت های ایرانیان مقیم خارج از کشور به ویژه در امر سرمایه گذاری در جهت تأمین منافع ملی.

قانون مقررات صادرات و واردات:

- وارد کنندگان دولتی و غیر دولتی ملزم به اخذ مجوز و ثبت سفارش می باشند.
- کلیه کالاهای صادراتی (به استثنای نفت خام و فرآورده های پایین دستی) از هر گونه تعهد و پیمان سپاری ارزی معاف می باشند.
- دولت از وارد کنندگان بخش غیر دولتی، یک درصد اضافه، علاوه بر حقوق گمرکی و سود بازرگانی دریافت دارد.

قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار:

• فرآیند تجارت خارجی بدون مراجعه حضوری ذی نفع، و به صورت الکترونیکی انجام شود.

• وزارت امور خارجه موظف است هر شش ماه یکبار، ظرفیت های روابط خارجی و نمایندگی های سیاسی کشور در خارج را، در خدمت تولید کنندگان داخلی و سرمایه گذاران در ایران و به ویژه صادرکنندگان کالاها و خدمات قرار دهد.

قانون حداکثر استفاده از توان فنی:

• ارجاع کارهای خدمات مهندسی مشاور و پیمانکاری ساختمانی، تأسیساتی، تجهیزاتی و خدماتی به مؤسسات و شرکت های داخلی، و شرکت های ایرانی - خارجی که حداقل سهم ارزشی کار طرف ایرانی ۵۱ درصد باشد. (تبصره: طرف ایرانی می تواند بخشی از کار را به صورت دست دوم واگذار نماید)

آیین نامه اجرایی قانون ارتقاء کیفی تولید خودرو:

• وزارت صنایع و معادن ملکف است از تولید یا ورود خودروها و قطعات خودرو غیر استاندارد جلوگیری نماید.

قانون هدفمند کردن یارانه ها:

• سرانه یارانه نان روستاییان و شهرهای زیر بیست هزار نفر جمعیت، و اقشار آسیب پذیر در سایر شهرها به تشخیص دولت، حداقل پنجاه درصد بیشتر از متوسط یارانه سرانه خواهد بود.

قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه گذاری صنعتی:

• جبران بخشی از هزینه های صادراتی کالاهای مصرفی و سرمایه ای به صادر کنندگان.

۲-۶-چالش: سرمایه گذاری

۲-۶-۱- موانع موجود

• شکاف پس انداز- سرمایه گذاری.

• شکاف بازار پول- سرمایه.

۲-۶-۲- سیاست های کلی

سیاست های کلی اصل ۴۴

بند (الف):

• تشویق اقشار مردم به پس انداز و سرمایه گذاری و بهبود درآمد خانوار .

• توسعه بخش های غیردولتی.

• بند (د): توانمندسازی بخش خصوصی و تعاونی.

سیاست های کلی برنامه پنجم:

• توسعه سرمایه گذاری از طریق کاهش شکاف پس انداز- سرمایه گذاری و بهبود فضای کسب و کار کشور.

• تغییر نگرش به نفت و گاز، به عنوان منابع و سرمایه های زاینده اقتصادی.

• ارائه تسهیلات از منابع و سرمایه های زاینده اقتصادی.

• ارائه تسهیلات از منابع صندوق توسعه ملی به بخش های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی با هدف تولید و توسعه سرمایه گذاری.

• اصلاح ساختار نظام بانکی.

• ارتقاء کمی و کیفی بازارهای مالی (سرمایه، پول و بیمه)

سیاست های کلی تشویق سرمایه گذاری:

- تقویت و حمایت از توسعه سرمایه گذاری بخش خصوصی و تعاونی.
- اصلاح نظام مالیاتی در جهت تقویت سرمایه گذاری.
- تجهیز پس انداز ملی، تقویت نظام پولی، و هدایت بازارهای پول و سرمایه در جهت حمایت از سرمایه گذاری.
- جذب سرمایه خارجی با اولویت سرمایه گذاری مستقیم و بلند مدت .
- تنظیم فعالیت مجاز سرمایه گذاری خارجی در بورس اوراق بهادار.
- سازماندهی اقدامات تقنینی، اداری و قضایی در جهت حمایت از سرمایه گذاری و تولید.

سیاست های کلی امنیت اقتصادی:

- حمایت از ایجاد ارزش افزوده و سرمایه گذاری.

سیاست کلی اشتغال:

- بهبود فضای کسب و کار، و ارتقاء شاخص های آن.
- توجه بیشتر در پرداخت یارانه ها در جهت حمایت از سرمایه گذاری.

سیاست های کلی بخش معدن:

- ارتقاء سهم معدن و صنایع معدنی در تولید ناخالص ملی.

سیاست های کلی انرژی، سیاست های کلی نفت و گاز:

- تلاش در جهت سازماندهی قانونمند جذب منابع مالی مورد نیاز (داخلی و خارجی) در امور نفت و گاز.

سیاست های کلی مسکن:

- حمایت از تولید حرفه ای، انبوه و صنعتی مسکن.

سیاست کلی بخش حمل و نقل:

- فراهم کردن زمینه جذب سرمایه های داخلی و خارجی.

سیاست های کلی منابع طبیعی:

- شناسایی و حفاظت از منابع آب و خاک، و ذخایر ژنتیکی گیاهی و جانوری، و حمایت مؤثر از سرمایه گذاری در آن ها.

سیاست های کلی اصلاح الگوی مصرف:

- فراهم کردن تسهیلات بانکی برای اجرای طرح های بهینه سازی مصرف و عرضه انرژی.

سیاست های کلی بخش پدافند غیر عامل:

- حمایت از توسعه صنایع و فناوری مورد نیاز کشور در پدافند غیر عامل، با تأکید بر طراحی و تولید داخلی.

۲-۶-۳- قوانین موجود

قانون برنامه پنجم:

- حمایت از فعالیت های فرهنگی غیردولتی.
- پرداخت حداکثر پنجاه درصد هزینه تکمیل مراکز فرهنگی، هنری، دینی و قرآنی دارای پیشرفت فیزیکی حداقل پنجاه درصد، در بخش غیردولتی.
- پرداخت تسهیلات به متقاضیان بخش خصوصی و تعاونی به منظور توسعه ورزش همگانی، قهرمانی و توسعه زیرساخت های ورزشی.

- حمایت برای توسعه دانشگاه ها و موسسات آموزشی عالی غیر دولتی.
- حمایت مالی، و تسهیل تاسیس و توسعه شرکت های کوچک و متوسط خصوصی و تعاونی.
- اعطاء تسهیلات مالی با نرخ ترجیبهی و حضور فعال و مؤثر بخش غیر دولتی در توسعه آموزش های رسمی و غیر رسمی مهارتی، و علمی- کاربردی کشور.
- کمک از محل بودجه عمومی به صندوق های بازنشستگی در جهت تقویت فعالیت های اقتصادی و سرمایه گذاری سودآور با اولویت سرمایه گذاری در بازار پول و سرمایه.
- بهبود فضای کسب و کار از طریق ضوابط و سیاست های تشویقی از جمله تسهیلات و کمک های مالی، برای استفاده از کالاها و خدمات با نام و نشان تجاری؛ و ایجاد فرآیند پنجره واحد برای تسهیل سرمایه گذاری.
- افشای اطلاعات بنگاه های قابل واگذاری در راستای شکل گیری بازارهای رقابتی.
- تشکیل شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی برای تسهیل فعالیت های اقتصادی.
- شناسایی و حذف قوانین، مقررات و بخشنامه های مخل تولید و سرمایه گذاری.
- دولت موظف است در جهت حمایت از تولیدات داخلی، کالاها و خدمات مورد نیاز خود را با اولویت از تولید کنندگان داخلی خریداری نماید.
- حمایت از تبدیل فعالیت های غیر متشکل به واحدهای متشکل.

• به بانک مرکزی، شرکت های دولتی و شهرداری ها اجازه داده می شود نسبت به انتشار اوراق مشارکت و انواع صکوک اسلامی در بازارهای بین المللی اقدام نمایند.

• ایجاد صندوق توسعه ملی برای اعطاء تسهیلات، جهت تولید و سرمایه گذاری به بخش های خصوصی، تعاونی، عمومی و غیر دولتی.

• تأسیس بانک مشترک ایرانی و خارجی.

• تکمیل سامانه جامع تبادل اطلاعات مشتریان توسط بانک مرکزی در جهت صحت و شفافیت اطلاعات.

• ایجاد صندوق ضمانت سپرده ها به منظور تضمین بازپرداخت وجوه متعلق به سپرده گذاران بانکها و سایر موسسات اعتباری.

• اقدام در جهت ارتقاء جایگاه بازار سرمایه و ساماندهی بازار متشکل اوراق بهادار.

• تأسیس دانشگاه های خصوصی در مناطق آزاد تجاری- صنعتی، و ویژه اقتصادی.

• مشارکت شرکت های بیمه خارجی با شرکت های بیمه تجاری داخلی، با اولویت بخش غیر دولتی به منظور جذب سرمایه خارجی.

• به منظور حمایت مالی از بخش های غیردولتی، به دستگاه های اجرایی و یا شرکت های دولتی اجازه داده می شود، اعتبار تملک دارایی های سرمایه ای و یا منابع سرمایه گذاری داخلی خود را در اختیار متقاضیان واجد شرایط بخش های غیر دولتی قرار دهند.

• ایجاد فضا و شرایط رقابتی در زمینه های صدور پروانه اکتشاف، توسعه و تولید میدانهای نفت و گاز، و افزایش تولید صیانت شده.

- استفاده از منابع داخلی شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران، جهت سرمایه گذاری بخش های خصوصی و تعاونی در طرح های تکمیل پالایشگاه های موجود.
- پرداخت تسهیلات از محل فروش نیروگاه های موجود به بخش های غیر دولتی، برای تبدیل نیروگاه های گازی موجود، به سیکل ترکیبی و حمایت از احداث نیروگاه های کوچک توسط بخش های خصوصی و تعاونی.
- افزایش توان تولیدی برق تا بیست و پنج هزار (۲۵,۰۰۰) مگاوات که سهم بخش های خصوصی و تعاونی حداقل ده هزار (۱۰,۰۰۰) مگاوات است .
- استفاده از روش های مختلف سرمایه گذاری داخلی و خارجی برای احداث نیروگاه های هسته ای.
- حمایت از بخش های خصوصی و تعاونی به منظور ایجاد زیرساخت های تولید تجهیزات نیروگاه های بادی و خورشیدی، و توسعه کاربرد انرژی های پاک.
- سرمایه گذاری، مالکیت، مدیریت و بهره برداری از سدها و شبکه های آبرسانی با حفظ کلیه حقوق حقآبه بران، توسط بنگاه ها و نهادهای عمومی غیردولتی و بخش های تعاونی و خصوصی.
- حمایت هدفمند از استقرار و گسترش صنایع تبدیلی-تکمیلی و نگهداری محصولات اساسی کشاورزی توسط بخش غیردولتی.
- حمایت از تولید محصولات کشاورزی در قالب جبران بخشی از یارانه سود و کارمزد تسهیلات بانکی، کمک های بلاعوض، پرداخت یارانه و سایر مشوق ها.
- توسعه زنجیره ای ارزش پایین دستی صنایع واسطه ای (پتروشیمی،

فلزات اساسی، محصولات معدنی غیر فلزی) از طریق ترغیب گسترش سرمایه گذاری بخش های غیر دولتی.

• حمایت از سرمایه گذاری خطر پذیر در صنایع نوین.

• بسترسازی دولت برای ایجاد نظام مهندسی صنعت به شکل خود انتظام، فقط با استفاده از منابع بخش های غیر دولتی.

• کمک های لازم به شهرک ها و نواحی صنعتی دولتی و غیر دولتی در قالب بودجه های سنواتی.

• اعمال معافیت های مالیاتی با افزایش درصد، به منظور تسهیل و تشویق سرمایه گذاری صنعتی و معدنی.

• توسعه شبکه حمل و نقل ریلی و افزایش سهم حمل بار و مسافر توسط بخش های خصوصی و تعاونی.

• وزارت مسکن و شهرسازی (سازمان تأمین زمین و مسکن) می تواند به منظور تأمین منابع مالی لازم جهت پرداخت معوض نصاب مالکانه، خرید اراضی را از طریق بخش های خصوصی و تعاونی انجام دهد.

• اجرای سیاست های تشویقی از جمله ارائه یارانه، سود و کارمزد تسهیلات بانکی به گونه ای که سرمایه گذاری های بخش های عمومی و غیر دولتی در راستای تحقق جهت گیری های آمایش سرزمین هدایت شوند.

• به منظور تسهیل امر سرمایه گذاری درج ضوابط و استانداردهای زیست محیطی دقیق، شفاف و ثابت در کتاب راهنمای سرمایه گذاری.

• سرمایه گذاری مشترک با بخش های غیردولتی تا سقف ۴۹ درصد در زمینه توسعه کشاورزی با فناوری نوین

• ایجاد زیرساخت‌ها و اتخاذ سازوکارهای مناسب جهت مشارکت هرچه گسترده‌تر دستگاه‌های دولتی و بخش غیر دولتی، در برنامه‌های دفاعی و شرایط بحران و جنگ.

• تشکیل شعب تخصصی دادسراها و دادگاههای کیفری و حقوقی.

• افزایش کارآمدی و اثر بخشی طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با استفاده از روش‌های اجرایی مناسب از قبیل «تأمین منابع مالی، ساخت، بهره برداری و واگذاری»، «تأمین منابع مالی، ساخت و بهره برداری»، «طرح و ساخت کلید در دست»، «مشارکت بخش عمومی - خصوصی» و یا «ساخت، بهره برداری و مالکیت».

• واگذاری طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای جدید، نیمه تمام و تکمیل شده، و آماده بهره برداری به بخش غیردولتی.

قانون تشویق و حمایت از سرمایه گذاری خارجی:

• سهم سرمایه گذاری در هر بخش اقتصادی ۲۵ درصد و در هر رشته ۳۵ درصد.

• سرمایه گذاری سلب مالکیت؛ و ملی نخواهد شد؛ مگر با جبران غرامت.

• قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی: تأسیس و فعالیت صندوقهای سرمایه گذاری.

قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار:

• اصلاح قوانین، در جهت بهبود محیط کسب و کار (ماده ۲) و استعلام نظر تشکل‌های اقتصادی برای تدوین یا اصلاح مقررات و بخشنامه‌ها

• وظایف شورای گفت و گو مطابق (ماده ۷۵) قانون پنجم توسعه.

- تشکل های اقتصادی سراسری می توانند در خواسته های خود را برای اصلاح قوانین، مقررات، بخش نامه ها، دستور العمل ها و رویه های اجرایی محل کسب و کار ارسال و پیگیری نمایند.

- پایگاه اطلاع رسانی جامع معاملات بخش عمومی به منظور ایجاد شفافیت و امکان رقابت همه ذی نفعان در انجام معامله با دستگاه های اجرایی.

- قوه قضاییه و دولت اقدامات قانونی لازم را جهت تنظیم آیین دادرسی تجاری و تشکیل دادگاههای تخصصی تجاری به عمل آورند.

قانون حمایت از تولید کنندگان داخلی الکترونیک، مخابرات و فناوری اطلاعات:

- سیاست های حمایت علمی، فنی و اطلاعاتی برای شرکت در مناقصات بین المللی و صادراتی.

قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل و نوسازی صنایع کشور:

- بر طرف کردن مشکلات و عوامل بازدارنده نوسازی و پیشرفت صنعتی از طریق معافیت های گمرکی برای واردات ماشین آلات تولیدی، معافیت های گمرکی، بخشودگی بدهی های معوق تأمین اجتماعی و کاهش سود تسهیلات.

قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه گذاری صنعتی:

- کاهش اختلاف متوسط سود و کارمزد تسهیلات بانکی با متوسط سود پرداختی، به حداکثر سه درصد.

- ۲۵ درصد از گاز تولیدی کشور صرف مواد اولیه صنایع پایین دستی داخلی گردد. تبعیض قیمت برای بنگاه ها در مناطق مختلف ممنوع است.

قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن:

• حمایت از سرمایه گذاری در امر مسکن با استفاده از فناوری های نوین و تولید صنعتی مسکن.

• کلیه سازمانهای دولتی موظف به واگذاری زمین های واقع در محدوده روستا به صورت رایگان - جهت ساخت مسکن - به بنیاد مسکن انقلاب اسلامی هستند. دولت موظف به تأمین تسهیلات ارزان قیمت جهت ساخت مسکن روستایی، توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی است.

• وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری بانک مرکزی منابع مالی را از طریق بازار رهن ثانویه، انتشار اوراق مشارکت، راه اندازی شرکت های تأمین سرمایه گذاری در حوزه مسکن، جذب مشارکت سرمایه گذاران خارجی و منابع صندوق های سرمایه گذاری داخلی و خارجی، تأمین نمایند.

قانون هدفمند کردن یارانه ها:

• دولت موظف است سیاست های تشویقی و حمایتی لازم را برای ایجاد و گسترش واحدهای تولید نان صنعتی، و نیز کمک به جبران خسارت واحدهای تولید آرد و نان اتخاذ نماید.

• ۳۰ درصد از خالص وجوه حاصل از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه ها، برای حمایت از تولید کنندگان بخش های کشاورزی و صنعتی، نان صنعتی، توسعه صادرات غیر نفتی و توسعه خدمات الکترونیک اختصاص یابد.

قانون مدیریت خدمات کشوری:

• به دستگاه های اجرایی اجازه داده می شود از طریق مناقصه و با عقد قرارداد با شرکت ها و موسسات غیر دولتی، بخشی از خدمات مورد نیاز خود را تأمین نمایند.

• دستگاه‌های اجرایی موظفند به منظور تقویت و حمایت از بخش غیر دولتی؛ اقدامات لازم را برای آموزش، سازماندهی، ایجاد تسهیلات و کمک‌های مالی، رفع موانع اداری و خرید خدمات از بخش غیر دولتی به عمل آورند.

• کلیه دستگاه‌ها موظفند حداکثر شش ماه پس از تصویب این قانون، آن دسته از وظایفی که قابل واگذاری - به جز وظایف حاکمیتی - به بخش غیر دولتی است را احصاء و نسبت به واگذاری آنها اقدام نمایند.

۷-۲- چالش: بهره‌وری پایین

۱-۷-۲- موانع موجود

• شکاف سرمایه - تولید (بهره‌وری پایین تولید).

• شکاف بنگاه‌های بزرگ - کوچک.

• شکاف مدیریت - شایستگی.

• شکاف مدیریت - مالکیت.

• شکاف نیروی کار - مهارت.

• شکاف فناوری - علم.

• شکاف بخش‌های کشاورزی - صنعت و خدمات.

۲-۷-۲- سیاست‌های کلی

سیاست‌های کلی اصل ۴۴:

• بند‌های (الف) و (ج): توسعه بخش‌های غیر دولتی و جلوگیری از حجیم شدن دولت از طریق واگذاری فعالیت‌ها و بنگاه‌های دولتی.

• بندهای (ب) و (ه) : اعمال نقش حاکمیتی دولت در قالب امور سیاست گذاری، هدایت و نظارت.

بند (الف):

- ارتقاء کارایی بنگاه های اقتصادی و بهره وری منابع مالی، انسانی و فناوری

- کاستن از بار مالی و نقش مدیریتی دولت در تصدی فعالیت های اقتصادی

سیاست های کلی برنامه پنجم:

• بهبود فضای کسب و کار کشور.

• ارتقاء سهم بهره وری.

• افزایش بهره وری بنگاه های مشمول واگذاری، با جذب مدیران با تجربه، متخصص و کارآمد.

• آماده سازی بنگاه های داخلی جهت مواجهه هوشمندانه با مقررات و قواعد تجارت جهانی.

• تحول در نظام آموزش عالی و پژوهش.

• دستیابی به جایگاه دوم علمی و فناوری در منطقه و تثبیت آن.

• توانمندسازی بخش غیردولتی برای مشارکت در تولید علم و فناوری.

• دستیابی به فناوری های پیشرفته مورد نیاز کشور.

سیاست های کلی تشویق سرمایه گذاری:

• افزایش بهره وری اقتصاد کشور با اصلاحات ساختاری و مدیریتی، و کاهش هزینه های مبادله، و رفع موانع موجود.

- توسعه اشتغال

- ارتقاء مدیریت و بهره‌وری در جذب سرمایه‌گذاری خارجی.

سیاست‌های کلی اشتغال:

- آموزش نیروی انسانی متخصص، ماهر و کارآمد متناسب با نیازهای بازار.
- ایجاد فرصت‌های شغلی پایدار با تأکید بر استفاده از توسعه فناوری و اقتصاد دانش بنیان.
- بهبود محیط کسب و کار و ارتقاء شاخص‌های آن.

- جذب فناوری از طریق تعامل مؤثر و سازنده با کشورها، سازمان‌ها و ترتیبات منطقه‌ای و جهانی.

- هماهنگ‌سازی و پایداری سیاست‌های پولی، مالی، ارزی و تجاری، و تنظیم بازارهای اقتصادی در جهت کاهش نرخ بیکاری توأم با ارتقاء بهره‌وری عوامل تولید.

- رعایت تناسب بین افزایش دستمزدها و بهره‌وری نیروی کار.

سیاست‌های کلی بخش معدن:

- تقویت خلاقیت و ابتکار دستیابی به فناوری‌های نوین و ارتقا سطح آموزش نیروی انسانی.

- سیاست‌های کلی انرژی.

- تلاش برای کسب فناوری و دانش فنی انرژی‌های نو.

سیاست‌های کلی بخش حمل و نقل:

- افزایش بهره‌وری تا رسیدن به سطح عالی

سیاست های کلی امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات و ارتباطات (افتا):

- توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات.
- ارتقا سطح دانش و ظرفیت های علمی، پژوهشی، آموزشی و صنعتی کشور برای تولید علم و فناوری.
- تکیه بر فناوری بومی و توانمندی های تخصصی داخلی در توسعه زیرساخت های علمی و فنی.

سیاست های کلی نظام اداری:

- ایجاد زمینه رشد تخصص و مهارت های منابع انسانی.

سیاست های کلی اصلاح الگوی مصرف:

- توسعه و ترویج فرهنگ بهره وری با ارائه و تشویق الگوهای موفق در این زمینه .
- اولویت دادن به افزایش بهره وری در تولید، انتقال و مصرف انرژی.
- تدوین برنامه ملی بهره وری انرژی.
- ارتقاء بهره وری و نهادینه شدن مصرف بهینه آب.
- افزایش بهره وری با تأکید بر استقرار نظام تسهیم منافع حاصل از بهره وری .
- اولویت توانمندسازی نیروی کار در کلیه برنامه های حمایتی.

۲-۷-۳- قوانین موجود

قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار:

- تدوین شاخص های ملی محیط کسب و کار.

- بهبود جایگاه ایران در رتبه بندی های جهانی کسب و کار.
- اصلاح، حذف یا وضع مقررات در جهت بهبود محیط کسب و کار.
- تشکیل «سازمان نظام مشاوره مدیریت بخش ها و بنگاه های اقتصادی کشور».

قانون برنامه پنجم:

- دستیابی به جایگاه دوم علمی و فناوری در منطقه، و تثبیت آن.
- استقرار نظام یکپارچه پایش و ارزیابی علم و فناوری کشور.
- برنامه ریزی برای تحقق شاخص های اصلی علم و فناوری.
- توسعه و انتشار فناوری، و حمایت از شرکت های دانش بنیان.
- حمایت مالی از ایجاد و توسعه بورس ایده و بازارهای فناوری به منظور استفاده از ظرفیت های علمی کشور.
- حمایت های هدفمند مادی و معنوی از نخبگان، ونوآوران علمی و فناوری.
- بستر سازی مناسب برای کسب حداقل یک شایستگی و مهارت برای هر فرد با توجه به نیاز بازار کار.
- به کارگیری فناوری ارتباطات و اطلاعات در کلیه فرآیندها.
- افزایش بهره وری از طریق بهینه سازی در منابع انسانی و مالی.
- گسترش شایستگی شغلی و حرفه ای از طریق افزایش دانش و مهارت.
- تنظیم سند ملی کار شایسته.

- تهیه نقشه جامع دولت الکترونیک.
- بهبود فضای کسب و کار.
- ارتقاء بهره وری نظام اداری، افزایش رضایت عمومی و دسترسی آسان و سریع شهروندان به خدمات عمومی و دولتی.
- ارتقاء سهم بهره وری در رشد اقتصادی به یک سوم در پایان برنامه .
- ایجاد پیوند مناسب میان بنگاه های کوچک، متوسط و بزرگ؛ انجام تمهیدات لازم برای تقویت توان فنی-مهندسی-تخصصی؛ تحقیق، توسعه و بازاریابی در بنگاه های کوچک و متوسط، و مراکز اطلاع رسانی و تجارت الکترونیک برای آنها در راستای ایجاد اشتغال پایدار، توسعه کارآفرینی، کاهش عدم تعادل منطقه ای و توسعه مشاغل نو.
- ارتقا جایگاه بازار سرمایه.
- تنظیم مناسب بازار، سطح رقابت، ارتقاء بهره وری شبکه توزیع، و شفاف سازی فرآیند توزیع کالا و خدمات.
- جلوگیری از ایجاد هرگونه انحصار یا امتیاز ویژه برای صندوق های بازنشستگی به منظور فراهم نمودن شرایط رقابتی و افزایش کارآمدی بیمه های اجتماعی.
- افزایش و ارتقاء توان علمی، فناوری و نوآوری در صنعت نفت.
- اصلاح تخصیص ها و پروانه های موجود آب، و تحویل حجمی آب به تشکل های آب بران به منظور افزایش بهره وری آب کشاورزی.
- ارتقاء شاخص بهره وری آب در بخش کشاورزی.
- افزایش تولید و ارتقاء بهره وری و بازده زمین های کشاورزی.

- احیاء بافتهای فرسوده و نامناسب به منظور افزایش بهره‌وری و استحصال زمین.

- ایجاد هماهنگی برای کارآمد نمودن نظام نظارت و ارتقاء بهره‌وری، و تقویت مدیریت کشور.

- تقویت و تجهیز سازمان «سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران» به منظور افزایش کارایی.

- افزایش کارآمدی و اثر بخشی طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای.

قانون مدیریت خدمات کشوری:

- افزایش بهره‌وری و استقرار نظام کنترل نتیجه و محصول (ستانده).

- پرداخت پاداش به منظور ایجاد انگیزه و افزایش کارایی به کارمندان دستگاه‌های اجرایی.

- تهیه و تبیین فرآیندهای عمل و روشهای انجام کار، در دستگاه‌های اجرایی با هدف افزایش بهره‌وری نیروی انسانی.

- لحاظ نمودن میزان بهره‌وری و کارآمدی فعالیت‌ها در ارزیابی عملکرد منابع انسانی.

- ایجاد زیرساخت اطلاعاتی و تمرکز امور مربوط به استفاده از فناوری اطلاعات در خدمات‌اداری.

- استخدام افراد در دستگاه‌های اجرایی در مشاغل تخصصی و کارشناسی و بالاتر منوط به احراز توانایی آنها در مهارت‌های پایه است.

- استقرار نظام شایستگی و ایجاد ثبات در خدمت مدیران.

- توانمندسازی کارمندان (حقوق و مزایا، تکالیف و ارتقاء شغلی..)

• استقرار نظام مدیریت عملکرد، و اجرای برنامه های سنجش و ارزیابی عملکرد و میزان بهره وری.

قانون هدفمند کردن یارانه ها:

• اصلاح ساختار فناوری واحدهای تولیدی در جهت افزایش بهره وری انرژی، آب و توسعه تولید برق از منابع.

قانون رفع برخی موانع تولید و سرمایه گذاری صنعتی:

• نظارت بر رعایت استانداردهای کالا و خدمات توسط شورای عالی استاندارد.

• ارتقاء کارایی و بهره وری از طریق برخی مواد قانون کار.

۲-۸- بی ثباتی اقتصاد کلان

۲-۸-۱- موانع موجود

• شکاف رشد پایین نسبت به اهداف.

• شکاف قیمت- تولید.

• شکاف نقدینگی- سرمایه گذاری

• تورم.

۲-۸-۲- سیاست های کلی

سیاست های کلی برنامه پنجم:

• تحقق رشد مستمر و پرشتاب اقتصادی.

• بهبود فضای کسب و کار کشور.

سیاست های کلی تشویق سرمایه گذاری:

- تنظیم سیاست های پولی، مالی و ارزی با هدف دستیابی به ثبات اقتصادی و مهار نوسانات.

سیاست های کلی امنیت اقتصادی:

- سازگاری، ثبات، شفافیت و هماهنگی قوانین، مقررات و سیاست های اجرایی .

سیاست های کلی اشتغال:

- هماهنگ سازی و پایداری سیاست های پولی، مالی، ارزی و تجاری، و تنظیم بازارهای اقتصادی در جهت کاهش نرخ بیکاری توأم با ارتقاء بهره وری عوامل تولید و افزایش تولید.

۲-۸-۳- قوانین موجود

قانون برنامه پنجم:

- امکان ارائه خدمات بیمه ای مربوط به نوسانات قیمت ها و نوسانات نرخ ارز.

- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است در طول برنامه، فروش مبالغ ارزی مذکور در احکام و ردیفهای قوانین بودجه سنواتی را به گونه ای انجام دهد، که تا تاریخ تصویب ترازنامه سال بعد آن بانک، خالص دارایی های خارجی نسبت به پایان سال قبل، از این محل افزایش نیابد.

- رشد نرخ متوسط ۸ درصد سالیانه تولید ناخالص داخلی.

- کاهش شکاف پس انداز و سرمایه گذاری، از طریق ایجاد سازو کارهای تشویقی و انگیزش برای تبدیل پس انداز ملی به سرمایه گذاری ملی، و حفظ نسبت پس انداز به تولید ناخالص داخلی به میزان متوسط ۴۰ درصد.

قانون تشویق و حمایت از سرمایه گذاری خارجی:

- نرخ ارز مورد عمل هنگام ورود و خروج سرمایه خارجی نرخ رسمی کشور؛ و در غیر این صورت نرخ آزاد، به تشخیص بانک مرکزی باشد.

قانون توسعه ابزارها و نهاد های مالی:

- دولت موظف است کالاهای پذیرفته شده در بورس را از قیمت گذاری خارج نماید.

قانون بهبود مستمر کسب و کار:

- دولت و دستگاه های اجرایی مکلفند به منظور ایجاد ثبات، و امنیت اقتصادی و سرمایه گذاری، هرگونه تغییر در سیاستها، مقررات و رویه های اقتصادی را در زمان مقتضی قبل از اجرا، از طریق رسانه های گروهی به اطلاع عموم برسانند.

قانون هدفمند کردن یارانه ها:

- دولت مجاز است برای مدیریت آثار نوسان قیمت های حامل های انرژی از طریق اخذ مابه التفاوت و یا پرداخت یارانه، به تنظیم بازار حامل های انرژی اقدام نماید.

منابع و مأخذ :

- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
- سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی.
- اسناد برنامه پنج ساله پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی
- پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار مقام معظم رهبری (مدظله العالی)
- رضایی میرقائد، محسن و علی مبینی دهکردی (۱۳۸۵)، ایران در افق چشم انداز، انتشارات اندیکا، تهران.
- سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی.